



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Warszawie

LWA.410.006.02.2020

Pan Jan Szmidt
Rektor
Politechniki Warszawskiej
Plac Politechniki 1
00-661 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/20/023 Kształcenie cudzoziemców na polskich uczelniach

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Politechnika Warszawska ¹ , Plac Politechniki 1; 00-661 Warszawa
Kierownik jednostki kontrolowanej	Jan Szmidt, Rektor Politechniki Warszawskiej, od 1 września 2016 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	1. Szacowanie możliwości kształcenia cudzoziemców. 2. Prowadzenie rekrutacji na studia oraz kształcenie cudzoziemców. 3. Planowanie i finansowanie kształcenia cudzoziemców. 4. Współpraca właściwych podmiotów na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2020 (do czasu zakończenia czynności kontrolnych), z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ²
Jednostka przeprowadzająca kontrolę Kontroler	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie Zbigniew Żyromski, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/67/2020 z 5 maja 2020 r.

(akta kontroli str. 1-3)

¹ Dalej PW, lub Uczelnia.

² Dz. U. z 2019 r. poz. 489 ze zm., dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna³ kontrolowanej działalności

Rektor PW rzetelnie i zgodnie z prawem realizował działania związane z kształceniem cudzoziemców, obejmujące rekrutację na studia, planowanie i finansowanie kształcenia oraz współpracę w tym zakresie z innymi podmiotami.

Przyjęte i realizowane w „Strategii Rozwoju PW do roku 2020”⁴ działania skutkowały wzrostem w ostatnich czterech latach akademickich liczby studiujących cudzoziemców o 28,8%, mimo spadku liczby studentów ogółem o 21,8%.

Rektor PW corocznie dokonywał analiz umiędzynarodowienia studiów na Uczelni. Rekrutacja na wszystkie kierunki studiów odbywała się zgodnie z przyjętymi w tym zakresie przez Senat Uczelni regulacjami⁵. Decyzje Rektora o przyjęciu na studia, zwolnieniu z opłat i przyznawania stypendiów były wydawane zgodnie z prawem.

Rektor przekazywał Ministrowi Nauki i Szkolnictwa Wyższego⁶, Komendantowi Straży Granicznej oraz dyrektorowi Biura Uznawalności Wykształcenia i Wymiany Międzynarodowej⁷ rzetelne dane dotyczące przyjmowanych na studia cudzoziemców.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁸ kontrolowanej działalności

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

1. Szacowanie możliwości kształcenia cudzoziemców.

Na studiach I i II stopnia w okresie objętym kontrolą studiowało łącznie 113 835 osób na 50 kierunkach studiów, w tym 5 959 cudzoziemców na 48 kierunkach. W okresie objętym kontrolą Uczelnia uruchomiła 15 nowych kierunków studiów: jeden w roku 2017/2018, dziewięć w roku 2018/2019 i pięć w 2019/2020.

W roku 2019/2020 liczba studentów w stosunku do roku 2016/2017 zmalała o 21,8%, a studentów cudzoziemców wzrosła o 28,8%. Najwięcej cudzoziemców w roku 2016/2017 studiowało na kierunkach: informatyka – 249 osób, zarządzanie i inżynieria produkcji – 173 i elektrotechnika – 165. W roku 2019/2020 na kierunku informatyka studiowały 182 osoby, lotnictwo i kosmonautyka – 166 i elektrotechnika – 145.

Na studiach I stopnia w roku 2016/2017 studiowało 23 116 osób, w tym 675 cudzoziemców, a w roku 2019/2020 18 298 osób, w tym 952 cudzoziemców. Na studiach II stopnia w roku 2016/2017 studiowało 8 890 osób, w tym 595 cudzoziemców, a w roku 2019/2020 6 724 osób, w tym 684 cudzoziemców. Na studiach III stopnia i w szkołach doktorskich liczba kształcących się wyniosła łącznie 4 725 osób w 36 dziedzinach, w tym 204 cudzoziemców kształcących się w 23 dziedzinach.

(akta kontroli str. 4-26)

Uczelnia analizowała dane dotyczące m.in. liczby studentów ogółem; liczby studiujących cudzoziemców, w tym na studiach anglojęzycznych; liczby uczestników studiów doktoranckich w podziale na studia prowadzone w języku polskim lub angielskim. Analizy dokonywano w ramach podsumowania wyników rekrutacji prac Komisji Senackich, prac poszczególnych Wydziałów Uczelni i Centrum Współpracy Międzynarodowej, czy podsumowania roku przygotowawczego dla studentów

³ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną, jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁴ Dalej „Strategia”.

⁵ Senat Uczelni określał warunki i tryb rekrutacji na studia zgodnie z art. 169 ust. 2 i 196 ust. 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2017 r. poz. 2183 ze zm.), dalej „ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym” oraz zgodnie z art. 70 ust. 1, i art. 200 ust. 2 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2020 r. poz. 85), dalej „ustawa Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce”.

⁶ Dalej MNiSW.

⁷ Dalej BUWiWM.

⁸ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana, jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

prorowadzonego przez Studium Języków Obcych PW. Analiz kosztów i dochodów uczelni związanych z wysokością czesnego, dokonywano na podstawie propozycji poszczególnych wydziałów zatwierdzanych przez Komisje Senackie.

(akta kontroli str. 31-36, 678-681)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Organy Uczelni dysponowały bieżącymi informacjami dotyczącymi liczby kształconych cudzoziemców, analizowały możliwości kształcenia cudzoziemców podejmujących i odbywających kształcenie na poszczególnych poziomach i kierunkach studiów, a także szacowały koszty i dochody związane z opłatami za świadczone usługi edukacyjne.

OBSZAR

2. Prowadzenie rekrutacji na studia oraz kształcenie cudzoziemców.

Opis stanu
faktycznego

Senat Uczelni ustalał warunki i tryb prowadzenia rekrutacji⁹ na wszystkie kierunki studiów, uwzględniając zasady rekrutacji cudzoziemców zgodnie z wymogami określonymi w art. 169 ust. 2 i 196 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz w art. 93 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty¹⁰. Uregulowano:

- przyjęcia cudzoziemców na zasadach innych od obowiązujących obywateli polskich¹¹, w wyniku postępowania konkursowego, na podstawie zgłoszenia oraz na podstawie skierowania BÜWiWM lub szkoły języka polskiego; zasady określały m.in. sposób ustalania liczby miejsc dla cudzoziemców, przeprowadzenie egzaminu z matematyki i dodatkowego przedmiotu.
- przyjęcia cudzoziemców na zasadach takich samych jak obywateli polskich (obowiązywała jednolita procedura kwalifikacyjna, liczba punktów kwalifikacyjnych była ustalana w oparciu o wyniki egzaminów maturalnych z matematyki, języka obcego i z przedmiotu do wyboru)¹²; zasady określały m.in. możliwość studiowania w języku polskim lub angielskim¹³; sposób rekrutacji, sposób punktacji przy kwalifikacji i sposób przeliczania ocen obejmujący świadectwa wydane za granicą; cudzoziemcy aplikujący na studia w języku polskim mieli ponadto obowiązek przedłożenia dokumentów poświadczających znajomość języka polskiego.

(akta kontroli str. 37-47, 63-75, 84-101)

Przyjęcia na studia odbywały się zgodnie¹⁴ z ww. zasadami dotyczącymi przyjęć cudzoziemców na studia prowadzone w języku angielskim.

(akta kontroli str. 683)

Rektor PW w okresie objętym kontrolą wydał 2 994 (2 587 pozytywnych) decyzji dotyczących podjęcia i odbywania studiów, kształcenia w szkołach doktorskich, studiów podyplomowych, kształcenia specjalistycznego i innych form kształcenia, w tym 950 (839 pozytywnych) w roku akademickim 2017/2018, 968 (825 pozytywnych) w roku akademickim 2018/2019 i 1 076 (923 pozytywne) w roku

⁹ Publikowane na stronach Biuletynu Informacji Publicznej PW.

¹⁰ Dz. U. z 2019 r. poz. 1481 ze zm.

¹¹ W Uchwale nr 293/XLVII/2011 z 23 lutego 2011 r.

¹² W Uchwałach nr: 401/XLVIII/2016 z 18 maja 2016 r., nr 98/XLIX/2017 z 24 maja 2017 r. zgodnie z wymogami określonymi w art. 169 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz w Uchwale nr 284/XLIX/2018 z 19 grudnia 2018 r. zgodnie z wymogami określonymi w art. 69, art. 70 ust. 1-4, art. 72 ust. 1, art. 200 ust. 2 i art. 323 ust. 1 pkt 6 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce.

¹³ W roku 2016/2017 uczelnia zapewniała możliwość kształcenia w j. angielskim na 16 kierunkach, w tym: na studiach I i II stopnia na dziewięciu kierunkach, na dwóch na studiach I stopnia i na pięciu na studiach II stopnia. W roku 2017/2018 na 18 kierunkach, w tym: na 9 kierunkach na studiach I i II stopnia, jednym na studiach I stopnia i ośmiu na studiach II stopnia. W roku 2018/2019 na 18 kierunkach w tym: na 11 kierunkach na studiach I i II stopnia, jednym na studiach I stopnia, i sześciu na studiach II stopnia.

¹⁴ Badanie przeprowadzono na próbie 21 studentów zagranicznych.

akademickim 2019/2020. Decyzje¹⁶ zostały wydane zgodnie z prawem powszechnym i regulacjami wewnętrznymi¹⁷ określającymi ich wzory. Wszystkie badane decyzje miały charakter decyzji administracyjnych, w rozumieniu art. 107 KPA.

(akta kontroli str. 132, 138-139, 142, 147-239, 683)

Studenci zobowiązani byli do przedstawienia certyfikatu potwierdzającego znajomość j. angielskiego. Ponadto kandydaci na studia I stopnia zdawali test z j. angielskiego i matematyki. W przypadku warunkowego przyjęcia na studia, kierowani byli do udziału w rocznym programie przygotowawczym, po ukończeniu którego w następnym roku byli przyjmowani na studia. W przypadku studiów w języku polskim, cudzoziemcy musieli przedstawić certyfikat znajomości języka polskiego na poziomie co najmniej B1, wydany np. przez „Państwową Komisję do spraw Poświadczania Znajomości Języka Polskiego jako Obcego”.

(akta kontroli str. 121-129, 683)

Uczelnia określiła zasady¹⁸ studiowania na poszczególnych wydziałach, przypisując do każdego z przedmiotów liczbę punktów ECTS¹⁹ i określając minimalny poziom do zaliczenia semestru. W badanej próbie studentów wszyscy zaliczyli pierwszy semestr studiów uzyskując wymaganą na kierunku Lotnictwo i Kosmonautyka, liczbę 30 punktów ECTS lub uzyskując rejestrację warunkową w przypadku otrzymania co najmniej 22 punktów ECTS.

(akta kontroli str. 240-244, 682)

Wyniki oceny jakości kształcenia, dokonane przez Polską Komisję Akredytacyjną²⁰, na ośmiu kierunkach studiów²¹ na PW wskazały dobre praktyki w zakresie umiędzynarodowienia studiów w przypadku sześciu kierunków dotyczące m.in. prowadzenia kształcenia w języku angielskim na wszystkich stopniach i formach studiów²², szerokiej oferty zajęć w j. angielskim²³, prowadzenia szerokiej wymiany studenckiej w ramach programów międzynarodowych²⁴, współpracy z renomowanymi europejskimi jednostkami naukowymi i badawczymi²⁵, realizacji studiów magisterskich wspólnie z uczelniami zagranicznymi²⁶.

Zalecenia, w ramach oceny jakości, PKA sformułowała wobec pięciu kierunków studiów. Dotyczyły one m.in.

- dla kierunku technologia chemiczna: zapewnienia kompleksowego wsparcia merytorycznego i organizacyjnego studentom na etapie ich zainteresowania wymianą międzynarodową i w procesie aplikacji,
- dla kierunków „mechatronika” oraz „mechanika i budowa maszyn” m.in. wzmocnienie starań o pozyskiwanie z zagranicy profesorów wizytujących i zintensyfikowanie działań zmierzających do zwiększenia zainteresowania

¹⁵ W okresie objętym kontrolą na Uczelnię wpłynęło 5 380 wniosków (1 884 w roku 2017/2018, 1 616 w roku 2018/2019 i 1 880 w 2019/2020). Różnica pomiędzy liczbą wniosków, a liczbą decyzji wynikała m.in. z niespełnienia przez cudzoziemca warunków rekrutacyjnych lub rezygnacji z podjęcia studiów.

¹⁶ Na podstawie próby 21 decyzji Rektora PW dotyczących przyjęcia 21 studentów na wydział MEiL, kierunek Lotnictwo i Kosmonautyka.

¹⁷ Zarządzenia Rektora z 19 września 2016 r. nr 47/2016, z 25 września 2018 r. nr 35/2018, z 18 lutego 2019 r., nr 7/2019 i z 20 września 2019 r. nr 50/2019.

¹⁸ Na przykładzie Studiów stacjonarnych I stopnia Wydział Mechaniczny Elektroniki i Lotnictwa.

¹⁹ European Credits Transfer System - Europejski system Transferu Punktów.

²⁰ Dalej PKA.

²¹ Na kierunkach, na których kształcili się cudzoziemcy: „Inżynieria środowiska” prowadzoną na Wydziale Instalacji Budowlanych, Hydrotechniki i Inżynierii Środowiska; „Mechanika i budowa maszyn” oraz „Mechatronika” prowadzone na Wydziale Samochodów i Maszyn Roboczych; „Architektura” prowadzoną na Wydziale Architektury; „Biotechnologia” prowadzoną na wydziale Chemicznym; „Ekonomia” prowadzoną przez Kolegium Nauk Ekonomicznych i Społecznych w Filii w Płocku; „Matematyka” prowadzoną na Wydziale Matematyki i Nauk Informacyjnych; „Technologia chemiczna” prowadzoną na Wydziale Chemicznym.

²² Dla kierunków Architektura i Inżynieria środowiska.

²³ Dla kierunków Mechanika i budowa maszyn i Mechatronika.

²⁴ Kierunek Architektura.

²⁵ Kierunek Matematyka.

²⁶ Kierunek Technologia chemiczna.

osób z zagranicy studiami na przygotowanym dla nich kierunku, włączenie lektoratu z języka technicznego lub przedmiotu realizowanego w języku angielskim do programu studiów II stopnia, aby umożliwić studentom rozwijanie umiejętności językowych koniecznych w dalszej pracy naukowej lub na rynku pracy,

- dla kierunku inżynieria środowiska: zalecenie włączenia studentów w międzynarodowe programy badawcze,
- dla kierunku ekonomia w Kolegium Nauk Ekonomicznych i Społecznych w Filii w Płocku: m.in. umożliwienie studentom uczestnictwa w przedmiocie w toku studiów, który byłby w całości prowadzony w języku obcym, zintensyfikowanie działań mających na celu umożliwienie studentom udziału w wykładach (lub innej formy spotkań) prowadzonych przez wykładowców (również praktyków) z zagranicy,
- dla kierunku biotechnologia: m.in. udzielanie kompleksowego wsparcia studentom zainteresowanym przystąpieniem do programów wymiany międzynarodowej.

(akta kontroli str. 132, 139, 678-681)

Funkcjonujący na Uczelni System Zapewnienia Jakości²⁷, umożliwiał monitorowanie procesów kształcenia i rekrutacji oraz umiędzynarodowienia studiów. Monitoring karier zawodowych absolwentów, w tym cudzoziemców, Uczelnia prowadziła od 2012 r., jako badanie ilościowe, realizowane z wykorzystaniem metody sondażu. Narzędziem badawczym był kwestionariusz dostępny on-line do samodzielnego wypełnienia. W badaniu udział bierze około 10-15% absolwentów danego rocznika.

(akta kontroli str. 132, 139-141, 143-146, 245-308)

W okresie objętym kontrolą 143 studentów na I poziomie studiów otrzymało stypendia w łącznej wysokości 1 076,4 tys. zł, a na II poziomie – 114 studentów w łącznej wysokości 905,0 tys. zł. 39 studentów, którzy ukończyli studia w terminie otrzymało stypendia w łącznej wysokości 318,8 tys. zł, a 45 studentów, skreślonych z listy studentów otrzymało stypendia w łącznej wysokości 272,7 tys. zł. Głównymi przyczynami skreślenia z listy studentów cudzoziemców był brak postępów w nauce lub nieuzyskanie zaliczenia semestru lub roku w terminie.

(akta kontroli str. 309, 311)

Stwierdzone
nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Przyjęcia cudzoziemców na studia odbywały się zgodnie z prawem. Senat określił zasady przyjęć na studia w języku polskim i angielskim. Decyzje Rektora Uczelni dotyczące podejmowania i odbywania studiów były wydawane zgodnie z prawem i na podstawie przyjętych i publikowanych kryteriów. W trakcie kształcenia uwzględniano umiejętności językowe cudzoziemców, organizując w razie potrzeby programy przygotowawcze. Ustanowiony system kształcenia umożliwiał uzyskanie przez studenta wymaganej liczby punktów ECTS podczas realizacji programu studiów.

OBSZAR

Opis stanu
faktycznego

3. Planowanie i finansowanie kształcenia cudzoziemców.

Opracowując Strategię Rozwoju PW w 2010 r. dokonano analizy stanu obszarów planowanego rozwoju uczelni, w tym m.in.: kształcenia, współdziałania Uczelni z otoczeniem; społeczności akademickiej, zasobów materialnych i niematerialnych. Analizowano²⁸ m.in. liczbę studentów i dynamikę zmian, prowadzone kierunki i rodzaje studiów, liczbę studentów zagranicznych oraz kadrę międzynarodową

²⁷ Wprowadzony Uchwałą nr 187/XL VII/2014 Senatu PW z 25 czerwca 2014 r. opisany w Księdze Jakości Kształcenia PW opracowanej w 2014 r. i dwukrotnie aktualizowanej w 2016 r. i 2018 r.

²⁸ W porównaniu do trzech polskich uczelni technicznych i sześciu zagranicznych.

i międzynarodowe programy kształcenia. Wyniki analizy wskazywały, że PW ma dużą przewagę w liczbie studiujących cudzoziemców w porównaniu do krajowych uczelni technicznych, liczba studiujących cudzoziemców wzrosła w badanym okresie ze 175 do 375 (z 0,8% do 1,2% ogólnej liczby studentów), a liczba studentów na studia anglojęzyczne wzrosła z 76 do 146. W okresie objętym kontrolą Uczelnia nie aktualizowała tej diagnozy. Bieżącej analizy jakości kształcenia dokonywano w ramach systemu zapewniania jakości kształcenia²⁹ oraz w sprawozdaniach z realizacji Strategii, sprawozdaniach Rektora z działalności PW, w których podsumowywano rozwój kierunków oferowanych studiów oraz możliwości kształcenia w języku angielskim.

(akta kontroli str. 261, 288-289, 312-425, 678)

Zgodnie z wymogami określonymi w art. 66 ust. 1a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym rektor opracował Strategię rozwoju PW do 2020 r.³⁰ Dokonano w niej analizy mocnych i słabych stron Uczelni oraz szans i zagrożeń. W Strategii określono cztery obszary działania, przypisano im cele i działania. W zakresie umiędzynarodowienia studiów, jako cel wskazano podniesienie międzynarodowej pozycji uczelni w obszarze kształcenia m.in. przez nadanie umiędzynarodowieniu kształcenia odpowiedniego priorytetu w działalności uczelni; stworzenie cudzoziemcom, kandydatom na studia możliwości zdobycia umiejętności posługiwania się j. polskim. W Strategii określono przykładowe wskaźniki realizacji tego celu, m.in. liczbę kierunków studiów prowadzonych w j. angielskim, liczbę studentów na studiach w j. angielskim, liczbę cudzoziemców studiach. Określono okresy realizacji działań i ryzyka ich nieosiągnięcia, ale nie określono poziomów mierników ich realizacji. W Raportach z realizacji Strategii i ww. sprawozdaniach Rektora zwymiarowano osiągnięte rezultaty wskazując m.in. na: wzrost liczby studentów realizujących programy kształcenia w języku obcym z 1697 w 2016 r. do 1954 w 2018 r., wzrost liczby zagranicznych studentów i doktorantów z 1492 w 2016 r. do 1766 w 2018 r.; wzrost odsetka nauczycieli akademickich realizujących zajęcia w języku obcym w stosunku do wszystkich nauczycieli akademickich z 20,21% w 2016 r. do 25,16% w 2018 r.; zwiększenie liczby programów studiów stacjonarnych prowadzonych w j. angielskim w stosunku do wszystkich programów z 21,24% w roku 2016 do 22,5 w roku 2018, wzrost liczby studentów uczestniczących w projektach międzynarodowych z 483 w 2016 r. do 560 w 2018 r.

(akta kontroli str. 430-432, 481, 507, 678)

Uczelnia planowała m.in. wysokość dotacji budżetowych, opłat za świadczone usługi edukacyjne, koszty związane z wypłacaniem stypendiów, liczbę studentów ogółem, z tego na studia stacjonarne (w tym nowoprzyjętych) i na studia niestacjonarne (w tym nowo przyjętych).

(akta kontroli str. 517-534)

W okresie objętym kontrolą Uczelnia realizowała od 13 do 20³¹ projektów związanych z kształceniem cudzoziemców, na które wydatkowała 7 360,4 tys. zł oraz 174,9 tys. EURO, finansowane ze środków UE, środków własnych i opłat od słuchaczy.

PW nie opracowywała udokumentowanej diagnozy potrzeb dla realizacji projektów³². Dyrektor Centrum Współpracy Międzynarodowej PW wyjaśnił, że były to projekty wdrażane przez międzynarodowe konsorcja, w celu wspierania

²⁹ Dokonując okresowej oceny wymagań interesariuszy, czy opracowując programy poprawy jakości kształcenia.

³⁰ Uchwała Senatu PW nr 289/XLVII/2011 z 23 lutego 2011 r.

³¹ Do 30 września 2017 r. 13 projektów, od 1 października do końca 2017 r. 11 projektów, w 2018 r. 20 projektów oraz siedem przedsięwzięć, w 2019 r. 20 projektów oraz osiem przedsięwzięć, w 2020 r. (do 31 marca) 19 projektów oraz osiem przedsięwzięć.

³² VitrMetTech - Vitrified Metals Technologies and Applications in Devices and Chemistry; PRINT-AID - Multidisciplinary European training network for development of personalized anti-infective medical devices combining printing technologies and antimicrobial functionality oraz INSPIRATION - Managing soil and groundwater impacts from agriculture for sustainable intensification.

początkujących naukowców i prowadzonych przez nich badań, rozwoju ich kariery oraz zwiększenia możliwości ich zatrudnienia na zróżnicowanym rynku pracy. PW nie opracowywała udokumentowanej diagnozy potrzeb, ponieważ nie było takiego wymogu. Projekty te były finansowane przez Komisję Europejską, która oceniała uzasadnienie ich realizacji.

(akta kontroli str. 535-551)

Od 2014 r. Uczelnia prowadzi Program Przygotowawczy, celem, którego jest przygotowanie do podjęcia studiów I stopnia przez cudzoziemców. W programie uczestniczyło w roku akademickim 2016/2017 – 64 studentów z 23 krajów, w roku 2017/2018 – 70 z 28 krajów i w roku 2018/2019 – 58 z 21 krajów. Wydatki na program wyniosły w okresie objętym kontrolą 2 026,5 tys. zł.

Ponadto w kursach przygotowawczych do egzaminów wstępnych na uczelnię z j. polskiego³³ uczestniczyło 128 osób w latach 2016-2019. W kursach j. angielskiego dla cudzoziemców w tym okresie uczestniczyło łącznie 573 osoby a w kursach przygotowujących do B2 uczestniczyło łącznie 198 osób.

(akta kontroli str. 537, 539, 543, 548, 684-692)

W okresie objętym kontrolą PW realizowała jeden projekt związany z kształceniem cudzoziemców finansowany przez Narodową Agencję Wymiany Akademickiej³⁴, pn. „Przygotowanie i realizacja wspólnych studiów II stopnia – Energetyka Nowej Generacji” w ramach programu KATAMARAN³⁵. Na ten cel PW otrzymała 594,1 tys. zł. Do czasu zakończenia kontroli PW złożyła dwa raporty częściowe z realizacji projektu³⁶, które zostały zatwierdzone przez NAWA. Uczelnia wydatkowała 305,4 tys. zł. W ramach projektu został utworzony nowy kierunek studiów Energetyka Nowej Generacji.

(akta kontroli str. 565-650)

W latach 2017-2020 (I kwartał) PW wydatkowała na kształcenie studentów 1 494 933,0 tys. zł, z czego 1 320 844,9 tys. zł pochodziło z budżetu państwa a 173 088,1 tys. zł z odpłatności studentów.

Średni koszt kształcenia studenta z zagranicy³⁷ wynosił na Wydziale Elektroniki i Technik Informacyjnych na studiach I stopnia 2,0 tys. euro/semestr, na studiach II stopnia 2,5 tys. euro/semestr, na Wydziale Mechanicznym Energetyki i Lotnictwa (MEiL) na studiach I i II stopnia 1,5 tys. Euro/semestr i na Wydziale Matematyki i Nauk Informacyjnych na studiach I stopnia 1,65 tys. euro/semestr, na studiach II stopnia 2,1 tys. euro/semestr.

Wysokość opłat za kształcenie na wydziale MEiL ustalono zgodnie z regulacjami wewnętrznymi Uczelni³⁸, w oparciu o koszty osobowe, współczynnik proporcjonalności, koszty wynagrodzeń osób zaangażowanych w prowadzenie danych studiów, pozostałe koszty pośrednie, koszty zajęć zleczanych innym jednostkom, wskaźnik kosztów wydziałowych, wskaźnik kosztów ogólnych, przewidywany wskaźnik inflacji, dotacje i dofinansowanie (zmniejszające koszty do sfinansowania przez studentów), współczynnik rezygnacji ze studiów. Wysokość dochodów z opłat wnoszonych przez cudzoziemców wynosiła: 10 891,9 tys. zł w roku 2017/2018; 12 937,7 tys. zł w roku 2019/2020; 8 762,1 tys. zł w 2019/2020.

(akta kontroli str. 552-557, 562)

³³ Organizowanych przez Studium Języków Obcych PW. Kurs przygotowujący do egzaminów wstępnych (120 godzin), kurs dla przyszłych studentów (dwutygodniowy), kurs roczny dla obcokrajowców - w roku 2018/2019 realizowano tylko kurs roczny.

³⁴ Dalej NAWA.

³⁵ Okres realizacji: od 1 października 2019 r. do 31 marca 2021 r.

³⁶ Pierwszy za IV kwartał 2019 r. i drugi za I kwartał 2020 r.

³⁷ Dla trzech kierunków, na których kształciło się najwięcej cudzoziemców.

³⁸ Decyzjami Rektora: z 10 grudnia 2015 nr 185/2015, 28 sierpnia 2018 r. nr 143/2018, 21 maja 2019 r nr 64/2019.

Rektor w okresie objętym kontrolą wydał sześć decyzji³⁹ o zwolnieniu cudzoziemców z opłat na łączną kwotę 9,7 tys. euro (41 445 zł) na podstawie §19 rozporządzenia z 2006 r.⁴⁰ i §12 rozporządzenia z 2018 r.⁴¹ Uczelnia nie opracowała wewnętrznych zasad dotyczących zwalniania z opłat. Decyzje Rektora o zwolnieniu z opłat miały charakter uznaniowy i były podejmowane po analizie wniosku i okoliczności uzasadniających zwolnienie. Jak wyjaśniła Kierownik Działu ds. Studiów PW posiadanie jednego dokumentu wytyczającego kryteria przyznawania zwolnień byłoby krzywdzące ze względu na to, że w PW studiuje cudzoziemcy z 90 krajów świata i określenie jednego progu dochodu oraz wykazu okoliczności związanych z sytuacją materialną jest niemożliwe.

(akta kontroli str. 562-563, 662-663)

W roku 2017/2018 wypłacono 74 stypendia na łączną kwotę 599,9 tys. zł, w 2018/2019 – 89 stypendiów na kwotę 809,3 tys. zł i w 2019/2020 – 94 stypendiów na kwotę 572,2 tys. zł. Natomiast z własnego funduszu stypendialnego wypłacono w powyższych latach łącznie 18 stypendiów na kwotę 28,6 tys. zł.

(akta kontroli str. 309, 563, 665)

W okresie objętym kontrolą na Wydziale MEiL przyznano 15 stypendiów. W roku 2017/2018 Rektor przyznał jedno stypendium socjalne, a w roku akademickim 2018/2019 siedem stypendiów socjalnych i jedno stypendium rektorskie w oparciu o przepisy art. 179 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. W roku akademickim 2019/2020 Rektor przyznał sześć stypendiów socjalnych w oparciu o przepisy art. 86 ust. 1 pkt 1 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce i zgodnie z zasadami określonymi w zarządzeniach Rektora⁴², na podstawie udokumentowanych dochodów miesięcznie na osobę w rodzinie studenta i w wysokości ustalonej przez Rektora w porozumieniu z Samorządem Studentów.

(akta kontroli str. 683)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

OCENA CZĄSTKOWA

Uczelnia na podstawie udokumentowanej diagnozy potrzeb przyjęła Strategię rozwoju, uwzględniającą konkretne, mierzalne i zaplanowane w czasie działania związane z kształceniem cudzoziemców. W ramach bieżącej działalności, oceniała jakość kształcenia, analizowała realizację celów Strategii, rozwijała ofertę związaną z kształceniem cudzoziemców, m.in. poprzez tworzenie nowych kierunków studiów, zwiększanie liczby kierunków studiów umożliwiających naukę w j. angielskim, co skutkowało zwiększaniem liczby studiujących cudzoziemców i poszerzaniem oferty studiów w j. angielskim. Realizacja programu KATAMARAN odbywała się zgodnie z umową. Zgodnie z prawem pobierano opłaty związane z kształceniem cudzoziemców i podejmowano decyzje zwalnianie cudzoziemców z opłat.

OBSZAR

4. Współpraca na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców.

Opis stanu
faktycznego

PW prowadziła współpracę w zakresie działań na rzecz kształcenia cudzoziemców, polegającą m.in. na: uczestnictwie w Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich⁴³, m.in. przy tworzeniu i opiniowaniu aktów prawnych regulujących zasady studiowania cudzoziemców; realizacji wraz Fundacją Rozwoju Systemu Edukacji –

³⁹ Łącznie wpłynęło 10 wniosków cudzoziemców o zwolnienie z opłat: siedem w roku akademickim 2017/2018 i trzy w 2018/2019.

⁴⁰ Rozporządzenie MNiSW z dnia 12 października 2006 r. w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych, Dz. U. z 2016 r. poz. 1501, dalej rozporządzenie w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów.

⁴¹ Rozporządzenie MNiSW z dnia 5 czerwca 2018 r. w sprawie podejmowania przez cudzoziemców studiów i szkoleń oraz ich uczestniczenia w badaniach naukowych i pracach rozwojowych, Dz. U. poz. 1125.

⁴² Z 12 września 2017 r., z 19 września 2018 r. i z 1 października 2019 r.

⁴³ Przewodniczącym od 2016 r. jest Rektor PW, sekretarzem generalnym jest profesor z Wydziału Elektroniki i Technik Informatycznych, a członkiem Komisji ds. Współpracy Międzynarodowej jest Zastępca Dyrektora Centrum Współpracy Międzynarodowej PW.

Narodową Agencją Programu Erasmus+ programów edukacyjnych; realizacji projektu „Zagraniczna mobilność studentów niepełnosprawnych oraz znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej” w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój PO WER.

Koordinacją współpracy międzynarodowej w sferze badań i kształcenia na Uczelni zajmowało Centrum Współpracy Międzynarodowej PW⁴⁴, które prowadziło sprawy związane z międzynarodowymi programami edukacyjnymi i mobilnościowymi, wyjazdami zagranicznymi pracowników, doktorantów i studentów PW, rekrutacją studentów zagranicznych na studia w języku polskim i angielskim oraz promocją oferty edukacyjnej Uczelni za granicą.

Standardy komunikacji, pozwalające na bieżący przepływ informacji, w sprawach prowadzonych projektów edukacyjnych, były określane przez Fundację Rozwoju Systemu Edukacji. Podstawowymi narzędziami były: system Online FRSE oraz system Komisji Europejskiej Mobility Tool+ do komunikacji z Narodową Agencją na etapie wnioskowania o nowe środki, raportowania z prawidłowej realizacji poszczególnych projektów oraz rozliczeń końcowych⁴⁵. Komunikacja i konsultacje odbywają się drogą elektroniczną i telefonicznie.

(akta kontroli str. 666-672, 683)

Zgodnie⁴⁶ z art. 43 ust. 6a ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym oraz § 11 rozporządzenia w sprawie podejmowania i odbywania przez cudzoziemców studiów, Rektor informował MNiSW, Dyrektora BUWiWM oraz Komendanta Głównego Straży Granicznej o przyjętych na studia na dzień 1 października 2017 r. studentach zagranicznych. Po nowelizacji ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, z dniem 1 stycznia 2018 r., zgodnie ze zmienionym brzmieniem ww. przepisu Rektor w kolejnych latach wprowadzał do systemu POL-on dane o przyjęciu na studia na dzień 1 października danego roku. Przekazywane w związku z art. 170 c ust. 1 i 2 pkt 4 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym wykazy studentów zagranicznych zawierały informacje wymagane tymi przepisami. Wykaz cudzoziemców wg. stanu na 31 grudnia 2016 r. określony w art. 43 ust. 6b ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym nie został przekazany w terminie określonym w ustawie.

(akta kontroli str. 673-677, 683)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono nieprawidłowość polegającą na nieterminowym przekazaniu informacji za 2016 r. określonej w art. 43 ust. 6b powołanej wyżej ustawy⁴⁷. Przedmiotowy wykaz przekazano z pięciodniowym opóźnieniem, tj. 20 stycznia 2017 r. Przyczyną niedotrzymania terminu przekazania wykazu było m.in. długotrwałe zwolnienie lekarskie pracownika Uczelni.

(akta kontroli str. 677)

OCENA CZĄSTKOWA

NIK ocenia pozytywnie współpracę Uczelni z innymi podmiotami na rzecz wspierania kształcenia cudzoziemców. Stwierdzona nieprawidłowość nie miała wpływu na ocenę kontrolowanej działalności.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

⁴⁴ Koszty funkcjonowania Centrum Współpracy Międzynarodowej wyniosły 2 158,1 tys. zł w 2017 r., 2 200,4 tys. zł w 2018 r. i 2 373,6 tys. zł w 2019 r.

⁴⁵ Dokumenty były również dostarczane do siedziby Fundacji w formie papierowej.

⁴⁶ Badanie przeprowadzono na próbie 21 studentów cudzoziemców przyjętych na Wydział MEiL kierunku Lotnictwo i Kosmonautyka.

⁴⁷ Obowiązek ten został uchylony w dniu 1 stycznia 2018 r. wraz z wejściem w życie art. 36 ustawy z dnia 7 lipca 2017 r. o Narodowej Agencji Wymiany Akademickiej (Dz. U. z 2019 poz. 1582 ze zm.).

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Warszawa, 3 lipca 2020 r.

Kontroler

Zbigniew Żyromski

Główny specjalista kp.



Najwyższa Izba Kontroli

Delegatura w Warszawie

p.o. WICEDYREKTORA
Delegatury Najwyższej Izby Kontroli
w Warszawie



Michał Musioł